

likhet mellan landstingen vad gäller behandlingsmålen. NDR är ett viktigt medel för att mäta utvecklingen av landets diabetesvård och kan också utgöra ett exempel på nationellt kvalitetsarbete i internationella sammanhang. Viktigast är dock att NDR är ett centralt instrument för det lokala kvalitetsarbetet vid landets vårdenheter. Det är en styrka att NDR stöds av Svenska diabetesförbundet, som ett led i dess ambition att ta till vara sina medlemmars intressen av en god diabetesvård över hela landet.

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

Referenser

1. UK Prospective Diabetes Study (UKPDS) Group: Intensive blood-glucose control with sulphonylureas or insulin compared with conventional treatment and risk of complications in patients with type 2 diabetes (UKPDS 33). *Lancet* 1998;352:837-53.
2. The Diabetes Control and Complications Trial Research Group. The effect of intensive treatment of diabetes on the development and progression of long term complications in insulin-dependent diabetes mellitus. *N Engl J Med* 1993;329:977-88.
3. Collins R, Armitage J, Parish S, Sleight P, Peto R; Heart Protection Study Collaborative Group. MRC/BHF Heart Protection Study of cholesterol-lowering with simvastatin in 5 963 people with diabetes: a randomised placebo-controlled trial. *Lancet* 2003;361:2005-16.
4. UK Prospective Diabetes Study Group. Tight blood pressure control and risk of macrovascular and microvascular complications in type 2 diabetes: UKPDS 38. *BMJ* 1998;317:703-13.
5. Gaede P, Vedel P, Larsen N, Jensen GV, Parving HH, Pedersen O. Multifactorial intervention and cardiovascular disease in patients with type 2 diabetes. *N Engl J Med* 2003;348:383-93.
6. Drivsholm TB, Frederiksen K, de Fine Olivarius N, Odegaard B, Kristensen JK. The prevalence of diabetes in Denmark. Development of a method for a registry-based assessment. *Ugeskr Laeger* 2003;165:2887-91.
7. Nilsson A, Blohmé G, Fritz T. Nationella diabetesregistret: Ett pedagogiskt instrument för kvalitetsarbetet. *Läkartidningen* 2001;98:314-20.
8. Nilsson PM, Gudbjörnsdóttir S, Cederholm J. Diabetes och tobak – dubbla hot mot hälsan. *Läkartidningen* 2002;99:2281-5.
9. Gudbjörnsdóttir S, Cederholm J, Nilsson PM, Eliasson B. The National Diabetes Register in Sweden: An implementation of the St. Vincent Declaration for Quality Improvement in Diabetes Care. *Diabetes Care* 2003;26:1270-6.

10. Nilsson PM, Gudbjörnsdóttir S, Eliasson B, Cederholm J. Hypertension in diabetes: trends in clinical control in repeated large-scale national surveys from Sweden. *J Hum Hypertens* 2003;17:37-44.
11. Nilsson PM, Gudbjörnsdóttir S, Eliasson B, Cederholm J. Smoking associated with increased HbA_{1c} values and microalbuminuria in diabetic patients – data from the National Diabetes Register in Sweden. *Diabetes Metab*. In press 2004.
12. Hoelzel W, Weykamp C, Jeppsson JO, Miedema K, Barr JR, Goodall I, Hoshino T, et al; IFCC Working Group on HbA_{1c} Standardization. IFCC reference system for measurement of hemoglobin A_{1c} in human blood and the national standardization schemes in the United States, Japan, and Sweden: a method-comparison study. *Clin Chem* 2004;50:166-74.
13. Stevens RJ, Kothari V, Adler AI, Stratton IM; United Kingdom Prospective Diabetes Study (UKPDS) Group. The UKPDS risk engine: a model for the risk of coronary heart disease in Type II diabetes (UKPDS 56). *Clin Sci (Lond)* 2001;101:671-9.
14. Littorin B, Nystrom L, Gullberg B, Rastam L, Ostman J, Arnqvist HJ, et al. Increasing body mass index at diagnosis in young adult people during 1983–1999 in the Diabetes Incidence Study in Sweden (DISS). *J Intern Med* 2003;254:251-6.
15. Third Joint Task Force of European and other Societies on Cardiovascular Disease Prevention in Clinical Practice. European guidelines on cardiovascular disease in clinical practice. *Eur Heart J* 2003;24:1601-10.

= artikeln är referentgranskad

SUMMARY

The Swedish National Diabetes Register presents results during the period 1996–2003. Quality of care data from more than 75,000 diabetic patients (2003) treated at medical departments and primary health care centres are evaluated concerning national goals of HbA_{1c} <6.5% and BP <140/85 mm Hg, the prevalence of lipid treatment, smoking etc. The national goals of HbA_{1c} and BP were reached with increasing degree in cross-sectional analysis during the period, and were achieved by 33% and 71% at medical departments, and by 61% and 48% in primary health care in 2003. A similar tendency was also seen in longitudinal analysis of subgroups 1996–2003. The use of antihypertensive and lipid-lowering drugs was also considerably increased. This should imply a reduction of the risk for diabetic complications. As the national goals are still difficult to reach, individual goals should be set for the treatment.

Soffia Gudbjörnsdóttir, Jan Cederholm, Peter M Nilsson, Björn Eliasson, Christian Berne, Ulf Adamson

Correspondence: Soffia Gudbjörnsdóttir, Diabetescentrum, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, SE-413 45 Göteborg, Sweden (soffia.gudbjornsdottir@medic.gu.se)

Medicinsk konstpaus

Ansiktet själens spegel?

Att kunna »läsa ett ansikte« – dvs se hur en människas inre (»själen«) kommer till uttryck i det yttre (ansiktsuttryck, minspel) – har fascinerat filosofer, medicinare och konstnärer under århundradenas lopp.

Två fysionomier från 1600-talet: Rembrandt van Rijns självporträtt (t v) och Gianlorenzo Berninis marmorbyst »En förtappad själ«.

Två av Wienskulptören Franz Xaver Messerschmidts minspelsporträtt från sent 1700-tal.

Leonardo da Vincis skiss från 1503 visar aggressivitet hos häst, lejon och människa.

Leonardo da Vinci på 1500-talet gjorde flera skisser där han visar att även djurens minspel i vissa situationer liknar människans.

På 1600-talet formulerade Charles Le Brun liknande tankegångar för Franska Akademin, tankar som Charles Darwin ett par hundra år senare utvecklade vidare i sin bok »The anatomy of expression in man and animals«. Både Rembrandt och Bernini gjorde porträttstudier som speglar extrema känslor, men kanske den

mest bisarra samlingen fysionomier skapades under åren 1700–1783 av Wienskulptören Franz Xaver Messerschmidt.

Fysionomiken, föreställningen att man utifrån en människas anletsdrag kan bestämma hennes begävnings och personlighet, var också ett favorittema för den schweiziske 1700-talsförfattaren Johann Kaspar Lavater.

Kristina Räf

Referens

Kemp M, Wallace M. Spectacular bodies. The art and science of the human body from Leonardo to now. London: Hayward Gallery; 2001.